नेपाल, गण्डकी प्रदेश, तनहुँ, व्यास नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड ७, संख्याः १७, मंसिर ७ गते, २०८० साल

व्यास नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकाले पारित गरेको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (३) बमोजिम सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

भाग २

व्यास नगरपालिका वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०८०।७।२२

<u>प्रस्तावना</u> : नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ८ को (५, ६ ७, १७) बमोजिम स्थानीय तहमा रहेको क्षेत्राधिकार र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत दफा ११ को उपदफा “थ” मा भएको व्यवस्था बमोजिम स्थानीय सरकारलाई प्राप्त जिम्मेवारी पूरा गर्न तथा स्थानीय सरकारहरुले आफ्नो क्षेत्रका वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने युवाहरुलाई आवश्यक सूचना तथा परामर्श सेवा दिन, वैदेशिक रोजगारबाट ठगी लगायतका समस्यामा परेका आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारहरुको न्यायमा सहज पहुँच बढाउन, वैदेशिक रोजगारमा जानुपूर्व कामसँग सम्बन्धित सीप तालिममा पहुँच बढाउन, वैदेशिक रोजगारका कारण मनोसामाजिक समस्यामा रहेका आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारका सदस्यहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउन साथै रोजगारीका लागि पटक पटक वैदेशिक रोजगारीलाई नै दोहोऱ्याउनु पर्ने बाध्यता कम गर्न आयमूलक गतिविधिहरुलाई प्रवर्द्धनका लागि वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन गरी वैदेशिक रोजगारको क्षेत्र व्यवस्थापन गर्न र स्वदेशमा नै रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना गरी युवा जनशक्तिलाई विदेश पलायन हुनबाट कमी ल्याउन वाञ्छनीय भएकोले व्यास नगरपालिका प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ को दफा ४ (१) को अधिनमा रही व्यास नगरपालिका नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यो कार्यविधिको नाम "व्यास नगरपालिका वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८०" रहनेछ ।

(२) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भई व्यास नगरपालिकाको स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

(३) यो कार्यविधिको कार्यक्षेत्र व्यास नगरपालिका र सरोकारवाला निकाय भित्र रहनेछ ।

२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) **"अन्य स्थानीय तहहरु"** भन्नाले तनहुँ जिल्ला अन्तर्गत रहेका व्यास नगरपालिका बाहेक भानु नगरपालिका, शुक्लागण्डकी नगरपालिका, भिमाद नगरपालिका, म्याग्दे गाउँपालिका, ऋषिङ गाउँपालिका, घिरिङ गाउँपालिका, बन्दिपुर गाउँपालिका, आँबुखैरेनी गाउँपालिका र देवघाट गाउँपालिका गरी नौ वटा स्थानीय तह सम्झनु पर्छ ।

(ख) **"आप्रवासी श्रोत केन्द्र"** भन्नाले सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सूचना तथा परामर्श सेवाका साथै वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी अन्य विशिष्टिकृत सेवा प्रदान गर्नका लागि व्यास नगरपालिकाद्वारा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा सञ्चालित आप्रवासी श्रोत केन्द्र सम्झनु पर्छ ।

(ग) **"आप्रवासी श्रमिक संजाल"** भन्नाले वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएर आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारहरुको हकहित संरक्षणका लागि व्यास नगरपालिकामा विधिवत रुपमा दर्ता वा सूचीकृत भई क्रियाशील रहेको संस्था सम्झनु पर्छ ।

(घ) "**ऐन**" भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "**कार्यविधि**" भन्नाले व्यास नगरपालिका वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८० सम्झनु पर्छ ।

(च) "**केन्द्र**" भन्नाले काठमाण्डौमा रहेर विशेष सेवा सञ्चालन गर्ने विभिन्न राष्ट्रिय स्तरका साझेदार संस्थाहरु र वैदेशिक रोजगार विभाग, वैदेशिक रोजगार बोर्ड तथा अन्य सरकारी निकायहरु सम्झनु पर्छ ।

(छ) "**शाखा**" भन्नाले व्यास नगरपालिकाको उद्योग, पर्यटन, श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन शाखा सम्झनु पर्छ ।

(ज) **"उपशाखा"** भन्नाले व्यास नगरपालिकाको श्रम तथा रोजगार समन्वय उपशाखा सम्झनु पर्छ ।

(झ) "**स्थानीय तह**" भन्नाले व्यास नगरपालिका सम्झनु पर्छ ।

३. **कार्यविधिको उद्देश्य :** व्यास नगरपालिकाबाट वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने युवाहरुको वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित, मर्यादित र लाभदायक बनाउनका लागि सहयोग पुऱ्याउन, वैदेशिक रोजगारमा संलग्न व्यक्तिका परिवार तथा वैदेशिक रोजगारबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरी सम्बन्धित कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी सञ्चालन गर्न यो कार्यविधि तयार गरिएको छ । त्यस्ता कार्यक्रमहरु तर्जुमा तथा सञ्चालन गर्दा व्यास नगरपालिका स्वंयले वा अन्य स्थानीय तहहरु, प्रदेश सरकार, संघीय सरकार तथा सम्बन्धित साझेदार संस्था/नियोगहरुसँगको सहकार्य तथा साझेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ । वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरी

सुशासन, पारदर्शी र जवाफदेही ढङ्गबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु यस कार्यविधिको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ। यसका अन्य उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् :

(क) सुरक्षित वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित गतिविधिहरु (वैदेशिक रोजगारमा जाने र गएका व्यक्ति तथा तिनका परिवार र विदेशबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरी) लाई एकीकृत रुपमा योजना तर्जुमा गरी प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्ने ।

(ख) सुरक्षित वैदेशिक रोजगारीका लागि नगरपालिका स्वयंले वा अन्य स्थानीय तहहरु, प्रदेश सरकार, संघीय सरकार तथा सम्बन्धित साझेदार संस्था/नियोगहरुसँको साझेदारीमा योजना तर्जुमा र बजेट व्यवस्थापन गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

(ग) वैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्ति, तिनका परिवार तथा विदेशबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरी आप्रवासी श्रोत केन्द्र (MRC) स्थापना तथा सञ्चालन गरी आवश्यक सूचना तथा परामर्श सेवा सञ्चालन गर्ने ।

(घ) साझेदारिताका क्षेत्रहरुको पहिचान गरी योजना निर्माण गर्ने र सो कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गर्ने ।

(ङ) जिल्ला स्थित अन्य पालिकाहरु, श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, वैदेशिक रोजगार विभाग, वैदेशिक रोजगार वोर्ड, सीप तालिम प्रदान गर्ने निकायहरु, मनोसामाजिक परामर्श सेवा तथा वित्तीय साक्षरताको क्षेत्रमा विज्ञता भएका संस्थाहरु बीच समन्वय तथा सहकार्यलाई बढवा दिने ।

(च) वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित सञ्चालन भएका कार्यक्रम तथा गतिविधिहरुलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा अनुगमन गर्ने ।

४. **रणनीति** : (१) वैदेशिक रोजगारको क्षेत्र बहुसरोकारको विषय भएकोले यस क्षेत्रको व्यवस्थापनमा सम्बन्धित सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुको भूमिका तथा संलग्नता महत्वपूर्ण हुनेछ। यस क्षेत्रको योजना तर्जुमा, सञ्चालन, व्यवस्थापन, अनुगमन तथा समीक्षामा सम्बन्धित सबैको अर्थपूर्ण सहभागितामा जोड दिइनेछ । यस पालिका भित्रका विषयगत शाखाहरु मार्फत योजनाहरु बनाउँदा वैदेशिक रोजगारमा गएका व्यक्ति, तिनका परिवार तथा फर्किएर आएका व्यक्तिहरुसँग सम्बन्धित सवालहरुलाई प्राथमिकता दिई योजनामा समावेश गरिनेछ।

(२) यस क्षेत्रको प्रभावकारी व्यवस्थापन, न्यून लागत, श्रोत साधनको अधिकतम् उपयोग र प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा २६ को मर्म अनुसार आप्रवासी श्रोत केन्द्र सञ्चालन, जनशक्तिको व्यवस्थापन तथा क्षमता विकास, अनुगमन जस्ता कार्यहरुमा अन्य पालिकाहरुसँग पनि सहकार्य गर्न सकिनेछ। त्यसको साथै प्रदेश सरकार, संघीय सरकार अन्तर्गतका सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग, वोर्ड तथा सम्बन्धित साझेदार संस्था/नियोगहरुसँग पनि समन्वय तथा सहकार्यमा जोड दिइनेछ।

(३) अन्य स्थानीय तहहरुसँगको समन्वयमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय परिसर भित्र सुरक्षित वैदेशिक रोजगारका लागि आप्रवासी श्रोत केन्द्र (MRC) (सूचना केन्द्र) को स्थापना तथा सञ्चालन गरिनेछ । उक्त केन्द्र मार्फत विदेश जाने व्यक्ति, तिनका परिवार र विदेशबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरुका लागि सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी निःशुल्क सूचना तथा परामर्श लगायतका सम्बन्धित सेवाहरु प्रवाह गरिनेछ। यसको लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालयसँग समन्वय गरी समग्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन व्यास नगरपालिकाले गर्नेछ।

(४) आप्रवासी श्रोत केन्द्रमा अन्य स्थानीय तहका सेवाग्राहीहरुले पनि सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी निःशुल्क सूचना तथा परामर्श सेवा लिन सक्ने हुनाले यस केन्द्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा अन्य स्थानीय तहहरुसँग पनि बजेट व्यवस्थापन, योजना तर्जुमा, गुणस्तरीयता र अनुगमन लगायतको क्षेत्रमा सहकार्य गर्न सक्नेछ ।

५ **सम्बन्धित विषयगत शाखा निर्धारण** : स्थानीय शासन श्रोत पुस्तिका, २०७४ (८.५.८ बिषय क्षेत्रगत योजना निर्माण तथा एकीकरण) अनुसार वैदेशिक रोजगारको क्षेत्रलाई आर्थिक विकास शाखा अन्तर्गत राखिनेछ । उक्त शाखाले अन्य शाखाहरुसँग समन्वय गरी कार्यक्रम तर्जुमा, बजेट विनियोजन, कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन र समीक्षा लगायतको कार्यहरु गर्नेछ ।

६. **पालिका स्तरीय वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन समिति** : वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित प्रभावकारी योजना निर्माण, व्यवस्थापन, सञ्चालन तथा अनुगमन गर्न र सम्बन्धित सरोकारवालाहरुसँग समन्वय गर्न देहाय बमोजिमको पालिका स्तरीय वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन समितिको व्यवस्था गरिएको छ ।

(क) अध्यक्ष -नगर प्रमुख
(ख) उपाध्यक्ष -नगर उपप्रमुख
(ग) सदस्य -प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,
(घ) सदस्य -कार्यपालिका सदस्यहरु मध्ये एक जना महिला सहित २ जना
(ङ) सदस्य -योजना तथा पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख,
(च) सदस्य -श्रम तथा रोजगार समन्वय उपशाखा प्रमुख,
(छ) सदस्य -रोजगार संयोजक (प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम),
(ज) सदस्य सचिव -उद्योग, पर्यटन, श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन शाखा प्रमुख,

आमन्त्रण -जिल्ला प्रशासन कार्यालय प्रतिनिधि,
-जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्रतिनिधि,
-आप्रवासी श्रमिक सञ्जालको प्रतिनिधि,
-पालिका स्तरीय वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन समितिले आवश्यक ठानेका अन्य व्यक्ति तथा पदाधिकारीहरुलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

७. **वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** :

(क) वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित (विदेश जाने व्यक्ति, तिनका परिवार र फर्किएर आएका व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरी) योजना तर्जुमा, बजेट व्यवस्थापन र कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कार्य गर्ने,

(ख) अन्य स्थानीय तह, प्रदेश सरकार, संघीय सरकार अन्तर्गतका श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, वैदेशिक रोजगार विभाग, वैदेशिक रोजगार वोर्ड, सम्बन्धित साझेदार संस्था, विकास नियोग, तालिम प्रदायक संस्था तथा सरोकारवालाहरुसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गर्ने,

(ग) आप्रवासी श्रोत केन्द्र (MRC) को व्यवस्थापन तथा सञ्चालनका लागि आवश्यक कार्य गर्ने,

(घ) सूचना तथा परामर्श सेवा प्रवाह, वित्तीय साक्षरता, मनोसामाजिक परामर्श सेवा, सीप तालिम तथा समुदाय तहमा सचेतनामूलक गतिविधिहरु सञ्चालन गर्न आवश्यक मोड्युल तयारीको लागि आवश्यक कार्य गर्ने,

(ङ) आप्रवासी श्रोत केन्द्र तथा अन्य गतिविधिहरुको अनुगमन तथा समीक्षा गर्ने,

(च) अन्य विषयगत शाखा/समितिहरुसँग वैदेशिक रोजगारसँग सम्बन्धित योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनको लागि आवश्यक समन्वय तथा छलफल गर्ने,

(छ) आवधिक रुपमा बैठक बसी सञ्चालित कार्यक्रमहरुको प्रगति समीक्षा गरी थप प्रभावकारिता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक सल्लाह सुझाव तथा मार्गनिर्देश गर्ने,

(ज) वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापनका लागि कार्यपालिकाद्वारा प्रदत्त अन्य कार्यहरु गर्ने ।

८. **<u>वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापनका लागि देहायका क्षेत्रहरुमा योजना तर्जुमा, बजेट व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन गरिनेछ</u> :** (१) **सूचना तथा परामर्श सेवा प्रवाह :**

(क) आप्रवासी श्रोत केन्द्र सञ्चालन (MRC) : व्यास नगरपालिकाले जिल्ला प्रशासन कार्यालयसँगको समन्वयमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय हाताभित्र आप्रवासी श्रोत केन्द्र स्थापना गरी जिल्लाका सबै स्थानीय तहहरुबाट वैदेशिक रोजगारमा जानको लागि (एम.आर.पी.) राहदानी बनाउन आउने सेवाग्राहीहरुलाई सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सूचना तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्नेछ । साथै वैदेशिक रोजगारको शिलशिलामा नेपाल भित्र वा गन्तव्य मुलुकमा समस्यामा परेका आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारहरुलाई सहज न्याय, क्षतिपूर्ति, राहत र उद्दारका लागि सम्बन्धित निकायहरुसँग सम्पर्क र समन्वयका लागि आवश्यक सहजीकरण गर्नेछ । आप्रवासी श्रोत केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी मोड्युल नगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार तयार गरी कार्यान्वयन गर्नेछ ।

(ख) रिटर्नी स्वयंसेवक परिचालन : नगर क्षेत्रका दुरदराजका गाउँ टोल तथा वस्ती स्तरमा सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी प्रचार प्रसार गरी सूचना सम्प्रेषण गर्ने, वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी समस्याहरु पहिचान गरी थप विशिष्टीकृत सहयोगका लागि आप्रवासी श्रोत केन्द्रमा सिफारिस गरी पठाउने, विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुलाई सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्न र वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्नका लागि वैदेशिक रोजगारमा कम्तीमा २ वर्ष काम गरी फर्केका महिला तथा पुरुषहरुलाई वडाहरुमा आंशिक वा पूर्णकालिन पेड रिटर्नी स्वयंसेवकको रुपमा परिचालन गरिनेछ । वैदेशिक रोजगारमा गई फर्केका व्यक्तिहरुसँग सम्बन्धित देशको नियम कानुन, धर्म संस्कृति, संस्कार, हावापानी र कामसँग सम्बन्धित व्यवहारिक ज्ञान तथा अनुभव हुने भएकोले सम्भावित आप्रवासी कामदार तथा तिनका परिवारहरुलाई सही सूचना सम्प्रेषण गरी यस नगरको वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, मर्यादित र व्यवस्थित बनाउनमा ठूलो योगदान पुग्नेछ ।

(२) **सीप तालिम प्रदान तथा सहजीकरण :** वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने सम्भावित आप्रवासी कामदारहरुको पहिचान गरी वैदेशिक रोजगारमा रहँदा गर्नु पर्ने कामसँग सम्बन्धित सीप तालिम लिनका लागि नेपाल सरकार (सि.टि.इ.भि.टी.) द्वारा मान्यता प्राप्त तालिम प्रदायक संस्थाहरुसँगको समन्वय र सहकार्यमा निःशुल्क सीप तालिम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ । तालिम सञ्चालन सम्बन्धी मोड्युल आवश्यकता अनुसार नेपाल सरकार (सि.टि.इ.भि.टी.) र तालिम प्रदायक संस्थाहरुसँगको समन्वय र सहकार्यमा तयार गरी लागु गर्न सकिनेछ ।

(३) **वित्तीय सक्षरता सम्बन्धी कार्यक्रम :** वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त विप्रेषण रकमको उचित व्यवस्थापन गरी स्वरोजगारका अवसरहरु सिर्जना गर्न र चक्रिय रुपमा वैदेशिक रोजगारमा गई रहनुपर्ने वाध्यताको अन्त्यका लागि वैदेशिक रोजगारमा रहेका व्यक्तिका परिवारका सदस्यको समूह गठन गरी वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालन गरिनेछ । वित्तीय साक्षरता कक्षाका सहभागीहरुले कक्षामा बचत गर्ने बानीको विकास, फजुल खर्चको नियन्त्रण, पारिवारिक बजेट तथा योजना तर्जुमा, व्यवसायिक क्षेत्रको पहिचान र छनौट, व्यवसायिक योजना निर्माण र वित्तीय अनुशासनका क्षेत्रमा विस्तृत अध्ययन गरी आयमूलक गतिविधिहरुमा संलग्न हुने छन् । वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी मोड्युल नगरपालिकाले तयार गरी लागु गर्न सक्नेछ ।

(४) **विदेशबाट फर्केर आएका व्यक्तिहरुलाई उद्यम विकास कार्यक्रम :** वैदेशिक रोजगारमा गई फर्केर आएका आप्रवासी कामदारहरुका लागि उद्यम विकास सम्बन्धी योजना तथा बजेट तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । विदेशबाट फर्केर आएका कामदारहरुको सीप परीक्षणका साथै थप सीप विकास गरी सीपमा आधारित उद्यम विकासका योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नेछ । योजना कार्यान्वयनमा आवश्यक सीप परीक्षण तथा थप सीप विकासका लागि नेपाल सरकारका (सि.टि.इ.भि.टी.) सम्बन्धित निकायहरु र अन्य विकास साझेदारहरुसँगको समन्वय र साझेदारितामा नगरपालिकाले वैदेशिक रोजगारबाट फर्केर आउनेहरुका लागि सीपमा आधारित उद्यम विकास तथा रोजगारका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । यस सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका आवश्यकता अनुसार नगरपालिकाले तयार गरी कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।

(५) **मनोसामाजिक परामर्श सेवा :** वैदेशिक रोजगारमा गएका व्यक्ति तथा तिनका परिवारहरुलाई वैदेशिक रोजगारका कारण उत्पन्न मनोसामाजिक समस्यालाई सम्बोधन गर्नका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा सम्बन्धी योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । मनोसामाजिक परामर्श सेवा सञ्चालनका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा सम्बन्धी विशेषज्ञ निकायहरुसँगको समन्वय र सहकार्यमा कार्यक्रमको योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । सो सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक मोड्युल सम्बन्धित विशेषज्ञहरुको सहयोगमा तयार गरी नगरपालिकाले कार्यान्वयन गर्नेछ ।

(६) **अन्तरक्रिया तथा छलफल :** वैदेशिक रोजगार बहुसरोकारको क्षेत्र भएको कारण नगरपालिकाको एकल प्रयासले मात्र सम्भव नहुने भएकोले वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, व्यवस्थित, मर्यादित र उपलब्धिमूलक बनाउन सम्बन्धित सरोकारवालाहरुसँग नियमित छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ । समुदायस्तर र जिल्लास्तरमा

आवश्यकता अनुसारका योजना तय गरी नगरपालिका र अन्य स्थानीय तह तथा अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरुसँग छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

(७) **समुदाय स्तरमा सचेतनामूलक कार्यक्रम :** नगरपालिकाले वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित तथा व्यवस्थित गर्नका लागि समुदायस्तरमा गठन भई क्रियाशील रहेका सामुदायिक समूहहरु पहिचान गरी समूहहरुको नियमित बैठकको समयमा रिटर्नी स्वयंसेवकहरुद्वारा सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। साथै वैदेशिक रोजगारमा जानका लागि प्रक्रियामा रहेका सम्भावित आप्रवासी कामदारहरुलाई वैदेशिक रोजगारको प्रक्रियामा हुन सक्ने सम्भावित जोखिम र सुरक्षाका उपायाहरुको बारेमा गहन अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । समुदाय अभिमुखीकरण कार्यक्रम र गहन अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि नगरपालिकाले छुट्टा छुट्टै कार्यसञ्चालन मोड्युल तयार गरी लागु गर्नेछ। यसको साथै सचेतनामूलक होर्डिङवोर्ड तथा सडक नाटक लगायतका गतिविधिहरु पनि सञ्चालन गरिनेछ।

(८) **वैदेशिक रोजगारका कारण अविभावक गुमाएका, बेपत्ता भएका र अङ्गभङ्ग भएका व्यक्तिहरुको सन्ततिलाई छात्रवृत्ति सहयोग :** यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रबाट वैदेशिक रोजगारमा गई मृत्यु, बेपत्ता तथा अङ्गभङ्ग भएका व्यक्तिका बालबालिकाहरुलाई छात्रवृत्ति सहयोग प्रदान गरिनेछ । बेपत्ता भएका व्यक्तिको हकमा ५ वर्षदेखि बेपत्ता भएका व्यक्तिका बालबालिकाहरुलाई समेटिने छ । त्यस्तो छात्रवृत्ति प्रदान गर्दा वैदेशिक रोजगार बोर्ड मार्फत प्रदान गर्ने छात्रवृत्ति सहयोगले नसमेटिएका बालबालिकाहरुको लागि मात्र व्यवस्था गरिनेछ। छात्रवृत्ति सहयोगलाई दुई तहमा विभाजन गरी प्रदान गरिनेछ। जस अनुसार आधारभूत तहका बालबालिकालाई वार्षिक ८ हजार र माध्यमिक तहका बालबालिकालाई वार्षिक १२ हजारका दरले छात्रवृत्ति प्रदान गरिने । यस्तो छात्रवृत्ति सरकारी, सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयमा अध्ययनरत १८ वर्षसम्मका विद्यार्थीहरुलाई प्रदान गरिनेछ। जसको लागि विद्यार्थी अध्ययनरत विद्यालय र वडा कार्यालयले वैदेशिक रोजगारमा गई मृत्यु तथा अङ्गभङ्ग भएको प्रमाण सहित नगरमा सिफारिस गर्नेछ। प्राप्त निवेदनहरुलाई नगरले आश्यक छानविन गरी छात्रवृत्ति प्रदान गरिनेछ। निवेदनको आवश्यक ढाँचा तथा फारमहरुको नमूना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ। वैदेशिक रोजगार बोर्डले प्रदान गरेको छात्रवृत्ति सहायतामा दोहोरो नपर्ने गरी प्रदान गरिनेछ। कक्षा उत्तीर्ण नगरेको अवस्थामा छात्रवृत्ति सहायता प्रदान गरिने छैन।

९. **<u>बजेट व्यवस्थापन</u> :** संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान र नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतबाट कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेटको सुनिश्चित गरिनेछ। यसको साथै अन्य स्थानीय तहहरु, साझेदार संस्था/नियोग तथा दातृ निकाय, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसँगको बजेट साझेदारितामा प्राप्त बजेटहरुलाई एकीकृत गरी कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने।

१०. **<u>आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन</u> :**

पद	संख्या	तह	योग्यता तथा अनुभव
अधिकृत	१	छैठौं	मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट स्नातक तह उत्तीर्ण गरी सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको क्षेत्रमा कार्य अनुभव भएको। समन्वय, सहजीकरण, योजना तथा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी अनुभव भएको । कर्मचारी भर्ना प्रकृयामा

			नेपाल सरकारको समावेशी नीतिलाई अख्तियार गरिनेछ ।
आप्रवासी स्रोत केन्द्र परामर्शकर्ता	२	पाँचौं	मान्यता प्राप्त शैक्षिक संस्थाबाट कम्तीमा १०+२ वा प्रविणता प्रमाण पत्र तह उत्तीर्ण गरी सुरक्षित वैदेशिक रोजगार आप्रवासी श्रोत केन्द्रमा परामर्श सम्बन्धी काम गरेको । अनलाइन डाटा इन्ट्री र प्रतिवेदन सम्बन्धी ज्ञान, बहुपक्ष समन्वय र सहकार्य सम्बन्धी ज्ञान, वैदेशिक रोजगार ऐन, नियम तथा निर्देशिका र कानुन सम्बन्धी ज्ञान भएकोलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
मनोसामाजिक परामर्शकर्ता	१	पाँचौं	मान्यता प्राप्त शैक्षिक संस्थाबाट कम्तीमा १०+२ वा प्रविणता प्रमाण पत्र तह उत्तीर्ण गरी मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी अनुभव भई सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको क्षेत्रमा काम गरेकोलाई प्राथमिकता ।
वित्तीय साक्षरता सहजकर्ता	१	पाँचौ	मान्यता प्राप्त शैक्षिक संस्थाबाट कम्तीमा १०+२ वा प्रविणता प्रमाण पत्र तह उत्तीर्ण गरी वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुभव भई सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको क्षेत्रमा काम गरेकोलाई प्राथमिकता ।
रिटर्नी स्वयंसेवकहरु	३	श्रेणी बिहिन	कक्षा १० उत्तीर्ण गरी वैदेशिक रोजगारका लागि मलेसिया वा खाडी मुलुकमा गई काम गरी फर्किएको हुनु पर्नेछ । सामाजिक परिचालन र समन्वय तथा सहजीकरण सम्बन्धी ज्ञान भएको । वैदेशिक रोजगारको अनुभव बताउन सक्ने । महिलाको हकमा कक्षा ८ उत्तीर्ण हुनुपर्ने ।

कर्मचारी तथा स्वयंसेवक भर्ना तथा नियुक्त गर्दा व्यास नगरपालिकाको कर्मचारी भर्ना सम्बन्धी निर्देशिका तथा नेपाल सरकारको समावेशी मापदण्डलाई अनुशरण गरिनेछ । हाल कार्यरत जनशक्तिहरुको क्षेत्रगत विज्ञताको आधारमा क्रमशः आन्तरिकीकरण गरी वैदेशिक रोजगारको क्षेत्र व्यवस्थापनलाई दिगो रुपमा संस्थागत गरिनेछ ।

११. **सेवा प्रवाह व्यवस्थापन** : यस व्यास नगरपालिका स्वयंले आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन गरेर वा स्थानीय सेवा प्रदायक संस्था छनौट गरेर उक्त संस्था मार्फत यस कार्यविधिमा उल्लेखित सेवाहरु प्रवाह गर्नेछ ।

१२. **समन्वय तथा सहकार्य** : वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापनको क्षेत्र बहुसरोकारको विषय भएकोले अन्य स्थानीय तहहरु, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, शिक्षा तथा समन्वय इकाइ, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, आप्रवासी श्रमिक संजाल, गैसस, विषयगत विशेषज्ञ संस्थाहरु, नागरिक समाज साथै अन्य सम्बन्धित निकायहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्यलाई जोड दिदै

सेवा प्रवाहलाई प्रभाकारी बनाइने छ । यसको साथै प्रदेश सरकार, संघीय सरकार तथा सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग तथा वोर्डसँग सहकार्य गरिनेछ । अन्य दातृ निकाय, विकास साझेदार संस्था तथा नियोगहरुसँग पनि समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।

१३. **बाधा अड्काउ फुकाउने :** यस कार्यविधि कार्यान्वयनमा कुनै बाधा उत्पन्न भएमा नगर प्रमुखकले तत्काल पालिका स्तरीय वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन समितिको बैठक राखी बाधा अडकाउ फुकाउन सक्नेछ र यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका कुराहरु नेपालको प्रचलित कानुनसँग बाँझिएमा बाँझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

१४. **खारेजी** : व्यास नगरपालिका वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८ खारेज गरिएको छ । उक्त कार्यविधि अनुसार भए गरेका काम कार्यवाही यसै कार्यविधि बमोजिम भएको मानिनेछ ।

आज्ञाले
गंगालाल सुबेदी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत